

Ivan FUČEK, *Naša nas savjest pita*,
Zagreb, FTI DI, 2001., 340 str.

Uz brojne etičko–moralne probleme suvremenog svijeta dobro dođe ljudsko i vjersko promišljanje o njima. Upravo takvo promišljanje susrećemo u novoj knjizi o. Ivana Fučeka *Naša nas savjest pita*.

O. Ivan Fuček, SJ, hrvatski teolog priznat i u svjetskoj katoličkoj javnosti, kroz više godina pred čitateljima i s čitateljima *Glasnika Srca Isusova i Marijina* vodi jedan dramatični dijalog. Razgovor je to o čudorednim problemima našeg vremena. Čitatelji postavljaju pitanja, a pater odgovara. Gotovo nema značajnijeg problema s područja etike i kršćanskog morala kojega se nije dotakao. Godine 1995. izašla je njegova knjiga *Bog, život, ljubav* koja obuhvaća članke objavljene u *Glasniku*. Sada pružamo javnosti drugu njegovu knjigu *Naša nas savjest pita* koja isto tako sadrži članke iz *Glasnika*. Čitatelji će u knjizi naći ono što su rado čitali u spomenutom časopisu.

Članci su poredani u devet krugova prema temama: pitanja iz morala općenito, iz obiteljskog i bračnog morala posebno; zatim suvremeni krug pitanja iz bioetike: manipulacija genima, biotehnološki napredak, osobnost zametka i sl.; nova pitanja o seksualnosti; bolna pitanja o pobačaju; o ljudskim pravima nerodenih; o vječnom spasenju nerodenih, o vrijednosti života od začeca do naravne smrti, o problemu obrambenog rata, o štrajku gladu, o problemu prenapučenosti. Posebna su pitanja o sakramenti-

ma ispovijedi i pričesti. Cijeli niz zaokružuju teme o Bogu koje se često vraćaju pod vidom iskrivljene slike o Bogu. U tom kontekstu nalaze se pitanja o religioznim pokretima: »novom dobu«, »reikiju«, »slobodnim zidarima«, pitanje o »seljenju duša«. Ti su pokreti postali našom svakidašnjicom i zato je zanimljivo čuti razmišljanje i odgovore katoličkog teologa.

Teme su obrađene sažeto i jezgrovito, kako to i odgovara u listu koji je namijenjen za šire čitateljstvo, ali ipak cjelovito i svestrano. Pisac po mogućnosti iznosi što više vidika važnih za shvaćanje i rješavanje problematike.

Knjiga će stoga koristiti onima koji postavljaju pitanja i traže odgovore. Posebice će dobro poslužiti katehetama i svećenicima koji rade s mladima ili s drugim skupinama vjernika. Vjernik će tu naći jasne odgovore, utemeljene na Svetom pismu, dokumentima crkvenog učiteljstva, učenju *Katekizma Katoličke crkve*, načelima kanonskog prava. Odgovori su jasni, obrazloženi, a koji put i bolni za one koji su u životu skrenuli s puta i sada se teško vraćaju.

U kontekstu mnogih pitanja i odgovora jasno se vidi da je Crkva danas ona ustanova koja najdosljednije brani i štiti ljudski život. A čovjekov je život uistinu ugrožen, od najnježnije dobi do bolne starosti. Pogled vjere često se posve razlikuje od drugih suvremenih rješenja. Danas će i države poticati da se raskošno financiraju projekti za ograničenje rađanja i sterilizaciju kao sredstva kojima će se riješiti pitanja prenapučenosti svijeta, što često nalikuje na politički novokolonijalizam kojim se bogati Sjever služi protiv siromašnog Juga.

Katoličko moralno učenje odlučno se zalaže za obitelj, prava žene, muža, djece, mladih, starijih, bolesnih i nemoćnih osoba. Na čovjeka se gleda kao na vrijednost koja ne smije biti podvrgnuta nekim nižim ciljevima. Kroz knjigu se prevlači kršćanska slika o čovjeku usred suvremenog moralnog kaosa. Naša savjest

u knjizi dobiva dobrog savjetnika i svjetlo. Knjiga će zacijelo potaknuti zanimanje i onih koji možda i nisu vjernici, a zanimaju ih etički problemi.

Ovo vrijedno djelo o. Fučeka objavljeno je o njegovu 75. rodendanu (rođen je 1. srpnja 1926.). Očekujemo da ćemo u skoro vrijeme dobiti od njega i sustavno djelo o katoličkoj moralnoj teologiji.

Franjo PŠENIČNJAK

Zbornik o Faustu Vrančiću, Zbornik radova sa znanstvenog skupa *Obitelj Vrančić u hrvatskoj književnosti i znanosti*, Šibenik, 12–14. rujna 1995., Vilijam Lakić (ur.), Šibenik, Gradska knjižnica »Juraj Šižgorić«, 2001., str. 116. 3

Nakladnik ističe da je znanstveni skup održan 1995. godine, o 400. obljetnici tiskanja Vrančićeva petojezičnog rječnika, a radovi se »pojavljuju s velikim zakašnjenjem, no ipak u pravom trenutku — u godini kada hrvatska kulturna javnost obilježava 450. obljetnicu rođenja Fausta Vrančića (1551. — 1617.)«.

Zbornik počinje referatom Vladimira Horvata: »Faust Vrančić i isusovci Alfonso Carrillio i Bartol Kašić«. Autor je uočio zanimljivu prijateljsku povezanost Fausta Vrančića i španjolskog isusovca Alfonsa Carrillia (1553. — 1618.) koji je, doznajući od Fausta da njegov petojezični jezik leži godinama u ladici, nagovorio autora da ga što prije objavi. Čini se da je uzoran Carrilliov život u Faustu, za svećenika zaređenom udovcu, potaknuo želju da i sam postane isusovac. Stoga je, tiskajući rječnik u Veneciji 1595. godine, pošao u Rimu, posjetio isusovačkog o. Generala i poklonio mu svoj novi rječnik kojeg je posvetio Alfonsu Carrilliu. Generala je zaintrigirala ta posveta. Doznajući za prijateljsku povezanost, upitao je Fausta imade li još neku želju. Faust mu je priopćio da želi postati isusovac. Pater General je otezao dvije godine pod izlikom da se mora brinuti za odgoj svog malodobnog sina, ali je pravi razlog

bio Papin mig da ga ne prima u novicijat. Razlog je bio taj što ga je car Rudolf II. 1598. god. imenovao biskupom biskupije Čanad (Czanad). Tada mu je General pismeno čestitao na imenovanju i spomenuo da je bilo providosno što ga nije primio u novicijat jer je bio predviđen za više crkvene službe.

Poklonjeni rječnik pater General je poslao u susjedni novicijat novaku Bartolu Kašiću, koji je na temelju Faustova petojezičnog rječnika napravio prvi hrvatsko–talijanski rječnik. Zaista su čudnovati putovi Božje providnosti!

Još je zanimljivije to što je po Papinoj želji otac General naredio da se provede anketa o tome je li došlo vrijeme da se u isusovačkim kolegijima počne učiti jedan slavenski jezik te, ako jest, koji. Odgovori su bili pozitivni, a većina je pak bila za to da to bude hrvatski. Zanimljivo je da je ista mišljenja dobio i o. Carrillio kao rektor slovačkog kolegija Šal'a nad Vahom, i to od poljskog isusovca Kristeka koji svoju studiju završava mišljenjem da treba uvesti hrvatski! Na temelju ankete osnovana je u Rimskom kolegiju u prosincu 1599. godine Akademija hrvatskog jezika, a Kašić je imenovan prvim nastavnikom. General je znao da je Kašić već izradio hrvatsko–talijanski rječnik, pa mu je naredio da napiše i prvu hrvatsku gramatiku. Isti je o. Carrillio, postavši austrijskim provincijalom, godine 1606. poslao u Zagreb prve isusovce da otvore kolegij i gimnaziju.

Faust Vrančić je 1606. godine u Rimu ušao u Red sv. Pavla, tzv. barnabite. God. 1608. zahvalio se na biskupskoj službi. Potom je u Rimu organizirao primanje hodočasnika iz naših krajeva. Godine 1611. Papa Pavao V. ga je predložio za zagrebačkog biskupa, ali se car odlučio za Petra Domitrovića. S dolaskom starosti i bolesti Faust se želio vratiti u rodni Šibenik. Na povratku je u Veneciji objavio svoje djelo *Machinae novae*. Tamo ga je i zatekla smrt u siječnju 1617. godine. Tijelo mu je ipak pokopano u rodnom kraju.

Drugi referent Vladimir Muljević obrađuje tehničku terminologiju u *Ma-*